ISSN 2415-8801

ІНТЕЛЕКТ XXI

6-2018

УДК 005.336.4

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ГО «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ КОНКУРЕНЦІЇ»

№ 6
2018

НАУКОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ **«ІНТЕЛЕКТ XXI»**
Заснований у 2010 році. Виходить 6 разів на рік.
Реєстраційне свідоцтво КВ № 19206–9006 ПР від 05.07.2012 р.

Журнал внесено до списку друкованих періодичних видань, що входять до переліку наукових фахових видань України (економічні науки) (Підстава: наказ № 41 Міністерства освіти і науки України від 17.01.2014 р.)

Присвоєно Міжнародний стандартний серійний номер (International Standard Serial Number) ISSN 2415–8801 16.02.2016 р.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus

Засновники і видавці: Національний університет харчових технологій ГО «Інститут проблем конкуренції»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Гуткевич Світлана Олександрівна – **головний редактор** *доктор економічних наук, професор*
Бернат Томаш – *доктор, професор (Польща)*
Бутнік-Сіверський Олександр Борисович – *доктор економічних наук, професор*
Єрмошенко Микола Миколайович – *доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України*
Киричок Петро Олексійович – *доктор технічних наук, професор*
Корінько Микола Данилович – *доктор економічних наук, професор*
Мусіна Аміна Аміржанівна – *доктор економічних наук, професор (Казахстан)*
Пугачов Микола Іванович – *доктор економічних наук, професор, член.-кор. НААН*
Руденко-Сударєва Лариса Володимирівна – *доктор економічних наук, професор*
Сафонов Юрій Миколайович – *доктор економічних наук, професор*
Гужва Ігор Юрійович – *доктор економічних наук, доцент*
Юренієнє Віргінія – *доктор, професор (Литва)*
Солоха Дмитро Володимирович – **відповідальний секретар** *доктор економічних наук, доцент*

Мова видання: українська, російська, англійська.
Програмні цілі видання: розвиток науки і освіти, популяризація економічних знань, формування економічного типу мислення, інформування наукового середовища про сучасні дослідження та розробки в сфері економіки.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів.
Редакційна колегія матеріали не повертає.
Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.
У разі передруку посилання на журнал «Інтелект XXI» обов'язково.
Друкується за погодженням редколегії журналу.
Технічний секретар – Петрова О.В.

Офіційний сайт http://www.intellect21.nuft.org.ua
E-mail: journal@intellect21.nuft.org.ua

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 19,76.
Підписано до друку 28.12.2018 р. Замов. № 0119/10. Наклад 100 прим.

Виготовлювач: Видавничий дім «Гельветика»
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

© Інте

ЗМІСТ

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Egle Dmukauskaite, Virignija Jurėnienė
BUSINESS DEVELOPMENT MODEL IN A CREATIVE HUB....9

Rusne Jankunaite, Dovile Baleviciene
EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE PROJECT SUCCESS EVALUATION WITH CRITICAL SUCCESS FACTORS....20

Іванова Т.В.
АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ....29

Парсяк В.Н., Жукова О.Ю.
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ЕКСПАНСІЇ ЗОВНІШНІХ РИНКІВ НЕВЕЛИКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ....32

Тютюник І.В., Котенко Н.В.
СВІТОВІ ПРАКТИКИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ....39

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Безродна С.М.
СУТНІСТЬ ТА АТРИБУТИ ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНЦІЇ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА....44

Голяш І.Д.
АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ БІЗНЕС-РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА....49

Дзюбановська Н.В., Гураль І.В.
ОЦІНКА β- ТА σ-КОНВЕРГЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ....53

Зеркаль А.В.
ВПЛИВ КОМЕРЦІЙНОЇ СВІДОМОСТІ НА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА....58

Калачевська Л.І.
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ....61

Коваленко-Марченкова Є.В., Кірнос О.В., Бородін М.О.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА....65

Колінько Н.І.
ТАРГЕТ-КОСТИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ВИРОБНИЦТВА....69

Кучмєєв О.О.
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ....73

Ліщинський І.О.
ЗАСАДНИЧІ ПРИНЦИПИ СТРАТЕГІЇ ПОЛЮСІВ ЗРОСТАННЯ....77

Матковський П.Є.
ВИДИ, ОБ'ЄКТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ....81

Онищук В.О., Ващук О.В.
ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ....85

Руба О.П.
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЗБАЛАНСОВАНОСТІ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА....90

Рудая М.І.
МЕХАНІЗМ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В ОПЕРАЦІЯХ ІЗ ОФШОРАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ....96

УДК 339.7

Рудая М.І.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Університет державної фіскальної служби України

МЕХАНІЗМ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В ОПЕРАЦІЯХ ІЗ ОФШОРАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто сучасні підходи до питання трансфертного ціноутворення в умовах глобалізації економіки. Значну увагу приділено новаціям в податковому законодавстві щодо плану щодо протидії розмиванню податкової бази та виведенню прибутків з-під оподаткування. Окреслено сучасні характерні особливості взаємозв'язку офшорних фінансових юрисдикцій та оновленого трирівневого формату звітності з трансферного ціноутворення. Обґрунтовано напрями контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні в умовах глобалізації.

Ключові слова: *трансфертне ціноутворення, офшори, податок на прибуток,контрольовані операції.*

МЕХАНИЗМ ТРАНСФЕРТНОГО ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ В ОПЕРАЦИЯХ С ОФФШОРАМИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ

Рудая М.И.

В статье рассмотрены современные подходы к вопросу трансфертного ценообразования в условиях глобализации экономики. Значительное внимание уделено новациям в налоговом законодательстве по противодействию размыванию налоговой базы и выведению доходов из налогообложения. Определены современные характерные особенности взаимосвязи оффшорных финансовых юрисдикций и обновленного трехуровневого формата отчетности по трансфертному ценообразованию. Обоснованы направления контроля за трансфертным ценообразованием в Украине в условиях глобализации.

Ключевые слова: *трансфертное ценообразование, оффшоры, налог на прибыль, контролируемые операции.*

TRANSFER PRICE MECHANISM IN OPERATIONS WITH FONDS IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC GLOBALIZATION

Rudaya M.

The article deals with modern approaches to the issue of transfer pricing in the conditions of globalization of the economy. Considerable attention is paid to innovations in the tax legislation regarding the plan to counteract the depreciation of the tax base and the elimination of the profits from taxation. The modern features of the offshore financial jurisdiction interconnection and the updated three-level reporting format for transfer pricing are outlined. The directions of control over transfer pricing in Ukraine in the conditions of globalization are substantiated.

Keywords: *transfer pricing, offshore, income tax, controlled operations.*

В умовах глобалізаційних процесів офшорний бізнес став невід'ємною частиною глобальної економіки. Досить часто офшорні юрисдикції виступають дієвим інструментом стимулювання розвитку окремих територій. При цьому слід відмітити, що практично всі міжнародні організації оголосили два пріоритети – усунення передумов для недобросовісної податкової конкуренції і боротьба з легалізацією коштів, зароблених злочинним шляхом і фінансування тероризму [1].

В сучасних умовах динамічного розвитку та змін у податкового законодавства, посилюється увага до адміністрування податку на прибуток підприємств та забезпечення податкового контролю з питання трансфертного ціноутворення. В той же час в Україні і нині не має чітких підходів до вимог щодо трьохрівневої структури звітності з трансфертного ціноутворення, яку запропоновано для податкових потреб і погоджено Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у межах плану BEPS (BEPS – розмивання оподатковуваної бази й виведення прибутку з-під оподаткування») [9; 12]. Зауважимо, що Міністерство фінансів України та Національний банк України у жовтні 2018 року, оприлюднили проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України з метою імплементації Плану протидії розмиванню бази оподатковування та виведенню прибутку з-під оподаткування» [2], в якому на меті є підтримка фінансової стабільності в Україні в умовах переходу до вільного руху капіталу, підвищення ефективності податкового регулювання та запровадження єдиних вимоги до прозорості ведення бізнесу в Україні за міжнародними стандартами. Варто зазначити, що законодавці цим законопроектом визначають нові особливості для удосконалення контролю за трансфертним ціноутворенням, та поетапне введення в дію окремих положень, а також встановлюють особливості застосування певних положень протягом перехідного періоду (2019–2020 рр.).

Аналіз досліджень і публікацій. Сучасні підходи до проблем ухилення від сплати податків за допомогою офшорних юрисдикціях та практики застосуванням трансфертного ціноутворення розглянуто в працях таких відомих сучасних вітчизняних та зарубіжних вчених, як О. Бозуленко, Н. Блум, В. Буров, Д. Верлан, А. Вознюк, К. Клаусінг, І. Грінберг, Т. Паєнтко, Б. А. Хейфец, А. Г. Хопкінс, А. В. Шамраев, Н. Шексон та інші.

Метою статті є аналіз державного регулювання механізму трансфертного ціноутворення в операціях із офшорами в умовах глобалізації економіки.

Виклад основного матеріалу. Варто відзначити, що структура вітчизняного експорту України зазнала глобалізаційних процесів, де зайняла місце сировинно-аграрної економіки, а відтак це створило потенційні умови для виведення прибутків з-під оподаткування через офшорні юрисдикції. Відповідний спосіб мінімізації оподаткування характеризувався як один з найбільш вигідним, що зумовило запровадження з вересня 2013 року системи контролю трансфертного ціноутворення. Слід зазначити, що з 2017 р. Україна офіційно почала брати участь у регулярних заходах ОЕСР, на яких здійснюється обговорення процедур, терміни впровадження мінімальних стандартів та піднімаються проблеми впровадження BEPS, із якими стикаються країни-учасниці [7].

Враховуючи це, доцільно вести мову про виокремлення певних новацій у трансфертному ціноутворенні, пов'язаних із формуванням інструментарію, які б забезпечили формування надійного механізму боротьби з ухиленням від сплати податків через низькоподаткові юрисдикції. Варто відмітити, що з 01 січня 2018 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII, яким було внесено зміни щодо контрольованих операцій і трансфертного ціноутворення [2].

Однією з найважливіших новацій стало розширення переліку пов'язаних осіб. Перелік та характеристики належності юридичних та фізичних осіб до складу пов'язаних осіб визначено пп. 14.1.159 Податкового кодексу [6]. Зміни полягають у критеріях визнання осіб пов'язаними, відповідно до яких визначають, що кінцевим бенефіціарним власником (контролером) таких юридичних осіб є одна і та ж сама фізична особа. Варто зазначити, що Податковий кодекс не містить відповідного терміна для визначення, хто такий «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)», Повне визначення кінцевого бенефіціарного власника наведено в п. 20 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702 [3]. А відтак, це визначення охоплює можливість прямо чи опосередковано через інших осіб здійснювати вирішальний вплив на управління та господарську діяльність юридичної особи, володіти часткою 25% чи більше статутного капіталу або прав голосу. Слід зазначити, що до п.п. 14.1.159 п. 14.1 ст. 14 Податкового Кодексу [6] повернуто норми, які були чинні у 2013, 2014 роках коли юридичні особи визнаються пов'язаними, якщо повноваження одноособового виконавчого органу таких юридичних осіб здійснює одна і та сама особа (наприклад, ситуація, коли фізична особа є керівником на двох підприємствах, то ці два підприємства визнаються пов'язаними); або якщо їх пов'язані фізичні особи є також пов'язаними між собою (наприклад, 2 фізичні особи чоловік та дружина перебувають у шлюбі, чоловік – володіє 100 відсотками корпоративних прав підприємства «А», а дружина володіє 52 відсотками корпоративних прав підприємства «Б», то ці два підприємства визнаються пов'язаними між собою).

Варто відмітити, що з січня 2018 року вступили в дію такі зміни до підпунктів 39.2.1.1, 39.2.1.4 та 39.2.1.7 п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 Податкового кодексу України [6], відповідно до яких, операції визнаються контрольованими, що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні. Таким чином, господарські операції між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні вважатимуться контрольованими операціями за умови, що річний обсяг таких операцій перевищує 10 млн грн, для цього виду контрольованих операцій не вимагається виконання критерію річного доходу (тобто нема жодних критеріїв щодо обсягу доходу постійного представництва). Слід зауважити, що для інших контрольованих операцій, що підпадають під правила трансфертного ціноутворення, як і раніше, річний дохід резидента має становити 150 млн грн та більше, а річний обсяг операцій між резидентом та нерезидентом має дорівнювати або перевищувати 10 млн грн. Визначення постійного представництва міститься в пп. 14.1.193 Податкового кодексу України [6]. Ним є постійне місце діяльності, через яке повністю або частково проводиться господарська діяльність нерезидента в Україні, зокрема місце управління; філія; офіс; фабрика; майстерня; установка або споруда для розвідки природних ресурсів; шахта, нафтова/газова свердловина, кар'єр чи будь-яке інше місце видобутку природних ресурсів; склад або приміщення, що використовується для доставки товарів; сервер. Трансфертна ціна для цілей оподаткування порівнюється із звичайною ціною, яка визначається на основі методів, розроблених Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та відповідно до підпунктів 39.3.1, 39.3.2, 39.3.3, 39.3.4, 39.3.5, 39.3.6, 39.3.7, пп. 39.3 ст. 39 Податкового кодексу України. До таких методів відносять: – порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу); – ціни перепродажу; – «витрати плюс»; – чистого прибутку; – розподілення прибутку [6].

В останні роки намітилась стійка тенденція до зменшення кількості активних та відкриття нових офшорів, що пояснюється започаткуванням у світовій практиці активної боротьби з ними, і в першу чергу це стосується контролю трансфертного цінотворення. Наявна тенденція свідчить, зокрема, про рекомендації ОЕСР [10] з даного питання, заснованих за принципом «витягнутої руки», який полягає у співставленні економічних умов проведеної операції із такою, що могла би бути здійснена між непов'язаними контрагентами за інших рівних умов. Варто зазначити, що у 2018 році в Податковому кодексі України з'явилося суттєве уточнення, відповідно до якого обсяг операцій платника податків з кожним контрагентом має визначатися за цінами, які відповідають принципу "витягнутої руки" (пп. 39.2.1.9 ПКУ) [6]. Отже, якщо обсяг операцій з контрагентом менше 10 млн грн за договірними цінами, то це ще не всі розрахунки, а необхідно відкоригувати їх обсяг до цін принципу "витягнутої руки", а як резуль-

тат, тільки якщо після такого коригування обсяг залишається меншим 10 млн грн, то операція не є контрольованою. Також з урахуванням змін до п. 50.1 ст. 50 Кодексу, у разі якщо платником податків під час підготовки звіту про контрольовані операції буде встановлено, що умови його контрольованих операцій не відповідають принципу «витягнутої руки», він може здійснити самостійне коригування та подати уточнюючий розрахунок до податкової декларації з податку на прибуток підприємств до 1 жовтня року, наступного за звітним, без застосування штрафної санкції.

Відповідно до українського законодавства запроваджено нові критерії формування переліку держав (територій), операції із резидентами яких визнаються контрольованими для цілей трансфертного ціноутворення. Варто наголосити, що з 01 січня 2018 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1045 «Про затвердження переліку держав (територій)» [7], та включає 95 організаційно-правових форм нерезидентів з 26 країн світу які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України. Критерії, за якими відбувався відбір держав: держави (території), у яких ставка податку на прибуток підприємств на 5 і більше відсоткових пунктів нижча, ніж в Україні (тобто нижча 13%); держави, з якими Україною не укладені міжнародні договори з положеннями про обмін інформацією; держави, компетентні органи яких не забезпечують своєчасний та повний обмін податковою та фінансовою інформацією на запити державної фіскальної служби. Згідно з новою редакцією застосування коригувань по неконтрольованим операціям трансфертне ціноутворення та контрольовані операції стали об'єктом серйозного адміністрування податковими органами, хоча політика коригування цін на товари та послуги у разі, якщо вони суттєво відрізняються від ринкових, з боку податкових органів привертали увагу завжди. Міжнародні стандарти внесли лише новий імпульс, для перших важливих змін. Нині можна констатувати, що підрозділ 10 розділу XX Податкового кодексу доповнено п. 48, яким визначено, що самостійне коригування, передбачене п.п. 39.5.4.1 п.п. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39 Податкового кодексу, щодо контрольованих операцій, здійснених платниками податків у 2015 та 2016 роках, проводиться відповідно до норм ст. 39 Кодексу в чинній редакції на день проведення самостійного коригування, тобто з 01.01.2018 року платники податків можуть самостійно відкоригувати ціни контрольованих операцій (суму податкових зобов'язань) щодо контрольованих операцій, здійснених у 2015 та 2016 роках, до мінімального/максимального значення діапазону цін (рентабельності). Варто зазначити, що за наслідками перевірки контрольованих операцій коригування буде проводитись контролюючим органом [6].

Процеси, що спостерігаються нині у вітчизняній економіці, вимагають від держави перегляду використання офшорів у схемах агресивного податкового планування [5]. Особливо це стосується, виплат пасивних доходів (проценти та роялті) за кордон на пов'язану особу – нерезидента адже платник податків включає їх до складу витрат підприємства і відповідно віднімає від доходу з метою зменшення бази оподаткування податком на прибуток підприємств. При цьому, офшорна компанія заробляє кошти, сплачує мінімальні податки місцем реєстрації і перераховує кошти далі на іншу офшорну компанію.

Ще одним з дискусійних та незрозумілих питань у вітчизняному законодавстві щодо трансфертного ціноутворення є реструктуризація заборгованості перед нерезидентом, оскільки сума наданих (отриманих) кредитів, а також суми внесених (отриманих) у грошовій формі інвестицій не враховуються при визначенні вартісного критерію контрольованих операцій для цілей трансфертного ціноутворення. При цьому, сума нарахованих процентів (дивідендів) за такими операціями підлягає врахуванню при визначенні вартісного критерію контрольованих операцій. Враховуючи зазначене вище, операція із погашення кредиторської заборгованості за основною сумою позики (без врахування процентів за нею), а також операція з внесення додаткового вкладу грошовими коштами нерезидентом-позикодавцем до статутного капіталу резидента-позичальника не підпадають під визначення контрольованих та не підлягають відображенню у звіті про контрольовані операції.

Варто відзначити, що нині за ініціативи OECP/G20 розроблено план щодо протидії розмиванню податкової бази та виведенню прибутків з-під оподаткування закордон (Base erosion and profit shifting, BEPS) [8]. В рамках цього проекту розроблено 15 кроків, які стосуються стратегій податкового планування, у яких використовують прогалини та неузгодженості у національному та міжнародному податковому законодавстві визначені дії, що сприятимуть боротьбі з ухиленням від сплати податків. Ці кроки покликані гарантувати, що прибуток оподатковується там, де ведеться економічна діяльність та створюється вартість. Зокрема з метою прозорості операцій у п. 13. Плану BEPS міститься розробка норм стосовно документації з трансфертного ціноутворення з метою підвищення прозорості для цілей адміністрування податків, з урахуванням витрат підприємств на дотримання законодавства. Норми, які слід розробити, включатимуть вимогу до МНК (мультинаціональних корпорацій) надавати всім відповідним урядовим органам необхідну інформацію про світовий розподіл доходів, економічну діяльність та сплачені податки у різних країнах відповідно до спільного зразка. У зв'язку з цим слід зазначити, що основною метою буде запровадження трирівневого формату звітності з трансферного ціноутворення, де: локальний файл (містить аналіз дотримання законодавства з трансфертного ціноутворення для істотних операцій місцевих платників податків); мастер-файл (містить стандартизовану довідкову інформацію про групу МНК); звітність у розрізі країн (містить конкретну інформацію про світовий розподіл доходів МНК, сплачені податки та певні індикатори географічного місця ведення економічної діяльності у групі МНК) [8].

Слід наголосити, що в згідно з вітчизняним законодавством, документація з трансфертного ціноутворення передбачає заповнення додатка трансфертного ціноутворення до Декларації з податку на прибуток пов'язане із заповненням звіту про контрольовані операції. Згідно зі змінами до п.п. 39.4.5 п. 39.4 ст. 39 Податкового Кодексу [6] збільшено термін для підготовки документації з трансфертного ціноутворення та передбачено надання документації не раніше 1 жовтня року, що настає за календарним роком, в якому було

здійснено відповідні контрольовані операції (раніше термін був до – до 1 травня). Разом з цим збільшено перелік інформації, яку повинна містити документація з трансфертного ціноутворення. Зокрема, додатково до чинних раніше вимог п.п. 39.4.6 п. 39.4 ст. 39 Податкового Кодексу [6] у документації має бути також зазначена така інформація: дані про особу, яка є стороною контрольованої операції, та пов'язаних осіб платника податків, які володіють його корпоративними правами й корпоративними правами яких володіє сам платник (інформація має бути надана щодо звітного періоду, в якому здійснювалась контрольована операція, та на момент подання документації); опис структури управління платника податків, схема його організаційної структури із зазначенням загальної кількості працюючих осіб та в розрізі окремих підрозділів компанії станом на дату операції або на кінець звітного періоду; дані про фінансові показники, які використовувались під час розрахунку показників рентабельності контрольованої операції, мають бути підтверджені даними фінансової та бухгалтерської звітності платника податків або його контрагента (залежно від сторони контрольованої операції, яка досліджувалась).

Слід зауважити, з метою забезпечення можливості контролюючому органу здійснювати контроль за трансфертним ціноутворенням встановлено обов'язок для платників податків зберігати документи та інформацію, яка є необхідною для здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням. Строк зберігання документів щодо контрольованих операцій визначений протягом 2555 днів (тобто 7 років) за загальними правилами (раніше термін зберігання був 3 роки) з дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи.

Згідно діючого податкового законодавства, також слід звернути увагу, що з 2018 року, змінами, внесеними до п. 39.6 ст. 39 Податкового кодексу [6] встановлена процедура попереднього узгодження ціноутворення, за результатами якої великий платник податків має можливість укласти із фіскальною службою договір про попереднє узгодження ціноутворення. Слід врахувати, що помилки у звіті про контрольовані операції, несвоєчасне або неповне подання податкової звітності з трансфертного ціноутворення тягнуть за собою відповідальність і накладення штрафів. У разі неподання звіту про контрольовані операції розмір фінансового покарання складе 552300,00 грн (300 розмірів прожиткового мінімуму); за всі не задекларовані контрольовані операції – 1% суми контрольованих операцій або 552300,00 грн (300 розмірів прожиткового мінімуму); якщо платник податків не подав звіт про контрольовані операції або документацію з трансфертного ціноутворення навіть після 30-ти днів від крайнього строку сплати штрафу (пункт 39.4 Податкового кодексу [6]), санкції за такі порушення складатимуть 5 розмірів прожиткового мінімуму (9 205 грн.) за кожен календарний день неподання вказаних документів.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, однією з ключових засад формування механізму трансфертного ціноутворення, у контексті подальшої боротьба з ухиленням від сплати податків, є здійснення державою цілеспрямованого впливу на процеси адміністрування та імплементації до міжнародних стандартів. Першочерговим завданням при реалізації цього напрямку вже здійснено ряд вагомих кроків: запроваджено контроль трансфертного ціноутворення; відбувається процес розкриття кінцевих бенефіціарних власників; впроваджуються зобов'язання України, взяті із приєднанням до Плану BEPS, щодо імплементації мінімального стандарту запровадження трирівневого підходу щодо звітності з трансферного ціноутворення. Реалізація цих норм дозволить суттєво поліпшити контроль трансфертного ціноутворення в операціях із офшорами в умовах глобалізації економіки.

1. *Висновок Головного науково-експертного управління на Проект Закону України «Про внесення зміни до Податкового кодексу України (щодо удосконалення здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням)» № 2515 від 12.03.2013 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46052*
2. *Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245–19*
3. *Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702. URL: http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1702–18/sp:java-*
4. *Лист ДФС України «Про внесення змін до Податкового кодексу України з питань трансфертного ціноутворення» від 01.03.2018 № 6185/7/99–99–15–02–01–17. URL: http://sfs.gov.ua/diyalnist-/transfertne-tsinoutvorenn/listi-rozyasnennya/72854.html*
5. *Паєнтко Т.В., Гуменний А.А. Офшорні юрисдикції та загрози їх використання у схемах агресивного податкового планування. Незалежний аудитор. 2017. № 20. С. 15–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2017_20_5*
6. *Податковий кодекс України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755–17*
7. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи» від 04 липня 2017 року № 480. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/480–2017-n*
8. *BEPS Actions [Electronic resource] / OECD. URL: http://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions.htm*
9. *Clausing, Kimberly A. 2009. "Multinational Firm Tax Avoidance and Tax Policy." National Tax Journal 62(4): 703–725.Hoor.*
10. *Grinberg, Itai. 2012. "The Battle over Taxing Offshore Accounts." UCLA Law Review 60(2):305–383.*